

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi Helsingin kauppakorkeakoulusta ja Svenska handelshögskolan -nimisestä korkeakoulusta annettujen lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan Helsingin kauppakorkeakoulusta ja Svenska handelshögskolan -nimisestä korkeakoulusta annettuja lakeja muutettaviksi siten, että korkeakoulujen ylioppilaskunnat voisivat valita opiskelijoita edustavat jäsenet korkeakoulujen hallintoelimiin. Svenska handelshögskolan -nimisestä korkeakoulusta annettuun lakiin myös lisät-

täisiin säännös, jonka mukaan korkeakouluun kuulumaton henkilö voidaan valita erillisen laitoksen hallintoelimen jäseneksi. Samalla ehdotetaan muutettaviksi ja kumottaviksi eräitä vanhentuneita säännöksiä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Helsingin kauppakorkeakoulusta annetun lain (1032/73) 3 §:n 1 momentissa ja Svenska handelshögskolan -nimisestä korkeakoulusta annetun lain (582/74) 3 §:n 1 momentissa säädetään, että korkeakoulu on opetusministeriön alainen.

Valtioneuvostosta annettuun lakiin (78/22) vuonna 1995 tehdyn muutoksen mukaan valtioneuvoston jakautumisesta ministeriöihin, niiden toimialasta sekä asoiden jaosta niiden kesken säädetään asetuksella. Opetusministeriön toimialaan kuuluvat valtioneuvoston ohjesäännön (1522/95) 20 §:n mukaan yliopistot, teknilliset korkeakoulut, kauppakorkeakoulut ja taidekorkeakoulut. Tämän vuoksi ehdotetaan, että kummankin lain 3 §:n 1 momentti kumotaan.

Helsingin kauppakorkeakoulusta annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaan korkeakoulun päätösvaltaa käyttävien monijäsenisten hallintoelinten jäsenet voidaan valita korkeakoulun piirissä toimitettavilla vaaleilla siten kuin asetuksella säädetään. Vaalioikeutettu on jokainen korkeakouluun kuuluva henkilö ja vaalikelpoinen jokainen täysivaltainen vaalioikeutettu, joka on Suomen kansalainen tai virkamies Suomessa.

Svenska handelshögskolan -nimisestä kor-

keakoulusta annetun lain 5 §:n 2 momentin mukaan korkeakoulun päätösvaltaa käyttävien monijäsenisten hallintoelinten jäsenet voidaan valita korkeakoulun piirissä toimitettavilla vaaleilla siten kuin asetuksella säädetään. Vaalioikeutettu on jokainen korkeakouluun kuuluva ja vaalikelpoinen jokainen täysivaltainen vaalioikeutettu.

Niiden muutosten mukaisesti, joita on viime vuosina tehty muihin korkeakoululakeihin, ehdotetaan poistettaviksi säännökset vaalioikeudesta ja vaalikelpoisuudesta sekä kansalaisuudesta tai asemasta virkamiehenä. Vaatimus hallintoelinten jäsenten täysivaltaisuudesta säilytetään. Samoin on pääsääntönä edelleen, että hallintoelinten jäsenten tulee kuulua korkeakouluun.

Kummankin lain 5 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan korkeakoulun ylioppilaskunta voisi valita opiskelijoita edustavat jäsenet hallintoelimiin ja jäsenten valitsemistavasta voitaisiin säätää asetuksella. Tällainen järjestelmä on nykyään voimassa useissa korkeakouluissa.

Svenska handelshögskolan -nimisestä korkeakoulusta annetun lain 5 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan korkeakoulu voisi määrätä korkeakouluun kuulumattoman henkilön erillisen laitoksen hallintoelimen jäseneksi. Helsingin kauppa-

korkeakoulusta annetun lain 5 §:ssä tällainen säännös on ennestään. Vastaava säännös sisältyy nykyään useimpiin korkeakoululakeihin.

Kummankin lain voimassa olevan 12 §:n 1 momentin mukaan professorin tai muun viran perustamisesta lahjoitus- tai testamenttivaroilla säädetään kussakin tapauksessa annettavalla asetuksella. Pykälän 2 momentissa säädetään tällaisessa virassa olevan virkamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista. Koska valtion virkamieslainsäädännön mukaan virkoja ei enää perusteta asetuksella, kummankin lain 12 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että säädetään vain näihin virkoihin kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Kummankin lain 13 §:ssä säädetään korkeakoulun oikeudesta harjoittaa maksullista palvelutoimintaa. Tilatuista tutkimuksista ja palvelutehtävistä perittävistä maksuista säädetään pykälän mukaan asetuksella ja maksut määrätään valtion maksuperustelaisissa (980/73) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan.

Vuoden 1973 maksuperustelaki on korvattu uudella valtion maksuperustelailalla (150/92), joka koskee myös korkeakouluja. Korkeakouluista annetuissa laeissa ei enää tarvita säännöksiä oikeudesta harjoittaa maksullista palvelutoimintaa eikä viittauksia

maksuperustelakiin. Kummankin lain 13 § ehdotetaan kumottavaksi.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä on vaikutusta siihen menettelytapaan, jolla opiskelijoita edustavat jäsenet voidaan valita korkeakoulujen hallintoelimiin. Lisäksi esitys mahdollistaa korkeakouluun kuulumattoman henkilön valinnan Svenska handelshögskolanin erillisen laitoksen monijäseniseen hallintoelimeen.

Esityksellä ei ole henkilöstövaikutuksia eikä myöskään taloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu opetusministeriössä Helsingin kauppakorkeakoulun ja Svenska handelshögskolanin esitysten pohjalta.

4. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivästä tammikuuta 1997.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Helsingin kauppakorkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Helsingin kauppakorkeakoulusta 29 päivänä joulukuuta 1973 annetun lain (1032/73) 3 §:n 1 momentti ja 13 §, näistä 13 § sellaisena kuin se on 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (124/83),

muutetaan 5 §:n 2 momentti ja 12 §, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 2 momentti mainituissa 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa ja 12 § 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (116/88), sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 21 päivänä tammikuuta 1983 annetulla lailla ja 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetulla lailla (687/85), uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

5 §

Korkeakoulun päätösvaltaa käyttävien monijäsenisten hallintoelinten jäsenet voidaan valita korkeakoulun piirissä toimitettavilla vaaleilla. Monijäsenisen hallintoelimen jäsenenä voi olla vain korkeakouluun kuuluva

täysivaltainen henkilö, jolle jäljempänä toisin säädetä.

Korkeakoulun ylioppilaskunta voi valita opiskelijoita edustavat jäsenet korkeakoulun hallintoelimiin. Jäsenen valitsemistavasta voidaan säätää tarkemmin asetuksella.

12 §

Lahjoitus- ja testamenttivaroilla perustettuun virkaan kuuluvat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muuhun vastaavaan virkaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimiin.

2.

Laki

Svenska handelshögskolan -nimisestä korkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Svenska handelshögskolan -nimisestä korkeakoulusta 3 päivänä heinäkuuta 1974 annetun lain (582/74) 3 §:n 1 momentti ja 13 §,

muutetaan 5 §:n 2 momentti ja 12 §, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 2 momentti 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1356/90) ja 12 § 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (117/88), sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 28 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, uusi 3 ja 4 momentti seuraavasti:

5 §

Korkeakoulun päätösvaltaa käyttävien monijäsenisten hallintoelinten jäsenet voidaan valita korkeakoulun piirissä toimitettavilla vaaleilla. Monijäsenisen hallintoelimen jäsenenä voi olla vain korkeakouluun kuuluva täysivaltainen henkilö, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Korkeakoulun ylioppilaskunta voi valita opiskelijoita edustavat jäsenet korkeakoulun hallintoelimiin. Jäsenten valitsemistavasta voidaan säätää tarkemmin asetuksella.

Korkeakoulu voi määrätä myös kor-

keakouluun kuulumattoman henkilön erillisen laitoksen hallintoelimen jäseneksi.

12 §

Lahjoitus- ja testamenttivaroilla perustettuun virkaan kuuluvat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muuhun vastaavaan virkaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimiin.

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Opetusministeri Olli-Pekka Heinonen

1.

Laki

Helsingin kauppakorkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Helsingin kauppakorkeakoulusta 29 päivänä joulukuuta 1973 annetun lain (1032/73) 3 §:n 1 momentti ja 13 §, näistä 13 § sellaisena kuin se on 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (124/83),

muutetaan 5 §:n 2 momentti ja 12 §, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 2 momentti mainituissa 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa ja 12 § 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (116/88), sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 21 päivänä tammikuuta 1983 annetulla lailla ja 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetulla lailla (687/85), uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Korkeakoulu on opetusministeriön alainen.

3 §

(kumotaan)

5 §

Korkeakoulun päätösvaltaa käyttävien monijäsenisten hallintoelinten jäsenet voidaan valita korkeakoulun piirissä suoritettavilla vaaleilla *siten kuin asetuksella säädetään. Vaalioikeutettu on jokainen korkeakouluun kuuluva henkilö ja vaalikelpoinen jokainen täysivaltainen vaalioikeutettu, joka on Suomen kansalainen tai virkamies Suomessa.*

Korkeakoulun päätösvaltaa käyttävien monijäsenisten hallintoelinten jäsenet voidaan valita korkeakoulun piirissä toimitettavilla vaaleilla. *Monijäsenisen hallintoelimen jäsenenä voi olla vain korkeakouluun kuuluva täysivaltainen henkilö, jollei jäljempänä toisin säädetä.*

Korkeakoulun ylioppilaskunta voi valita opiskelijoita edustavat jäsenet korkeakoulun hallintoelimiin. Jäsenten valitsemistavasta voidaan säätää tarkemmin asetuksella.

12 §

Professorin tai muun viran perustamisesta korkeakouluun 11 §:ssä tarkoitetuilla varoilla säädetään kussakin tapauksessa annettavalla asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun viran haltijalla on *soveltuvien osin* samat oikeudet ja velvollisuudet kuin korkeakoulun muulla vastaavan viran haltijalla.

12 §

Lahjoitus- ja testamenttivaroilla perustettuun virkaan kuuluvat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muuhun vastaavaan virkaan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13 §

Korkeakoulu ja sen laitokset voivat suorittaa valtion ja kunnan viranomaisille sekä yksityisille ja yhteisöille näiden tilaamia teollisia tutkimuksia ja muita palvelutehtäviä.

Tilatuista tutkimuksista ja palvelutehtävistä perittävistä maksuista säädetään asetuksella. Maksut määrätään valtion maksuperustelaisa (980/73) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan.

13 §

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimiin.

2.

Laki

Svenska handelshögskolan -nimisestä korkeakoulusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Svenska handelshögskolan -nimisestä korkeakoulusta 3 päivänä heinäkuuta 1974 annetun lain (582/74) 3 §:n 1 momentti ja 13 §,

muutetaan 5 §:n 2 momentti ja 12 §, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 2 momentti 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1356/90) ja 12 § 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (117/88), sekä

lisätään 5 §:ään sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 28 päivänä joulukuuta 1990 annetulla lailla, uusi 3 ja 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Korkeakoulu on opetusministeriön alainen.

3 §

(kumotaan)

5 §

Korkeakoulun päätösvaltaa käyttävien monijäsenisten hallintoelinten jäseniä voidaan valita korkeakoulun piirissä toimitettavilla vaaleilla siten kuin asetuksella säädetään.

Korkeakoulun päätösvaltaa käyttävien monijäsenisten hallintoelinten jäsenet voidaan valita korkeakoulun piirissä toimitettavilla vaaleilla. Monijäsenisen hallintoelimen jä-

Voimassa oleva laki

Vaali oikeutettu on jokainen korkeakouluun kuuluva henkilö ja vaalikelpoinen jokainen täysivaltainen vaali oikeutettu

12 §

Professorin tai muun viran perustamisesta korkeakouluun 11 §:ssä tarkoitetuilla varoilla säädetään kussakin tapauksessa annettavalla asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun viran haltijalla on soveltuvin osin samat oikeudet ja velvollisuudet kuin korkeakoulun muulla vastaavan viran haltijalla.

13 §

Korkeakoulu ja sen laitokset voivat suorittaa valtion ja kunnan viranomaisille sekä yksityisille ja yhteisöille tieteellisiä tutkimuksia ja muita palvelutehtäviä. Tilatuista tutkimuksista ja palvelutehtävistä perittävistä maksuista säädetään asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut maksut määrätään valtion maksuperustelaissa (980/73) säädettyjen yleisten perusteiden mukaan.

Ehdotus

senenä voi olla vain korkeakouluun kuuluva täysivaltainen henkilö, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Korkeakoulun ylioppilaskunta voi valita opiskelijoita edustavat jäsenet korkeakoulun hallintoelimiin. Jäsenien valitsemistavasta voidaan säätää tarkemmin asetuksella.

Korkeakoulu voi määrätä myös korkeakouluun kuulumattomaan henkilön erillisen laitoksen hallintoelimen jäseneksi.

12 §

Lahjoitus- ja testamenttivaroilla perustettuun virkaan kuuluvat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muuhun vastaavaan virkaan.

13 §

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1999.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanemiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.
